

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Humanitas

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Hum. Sentiens, cum habere pro hostibus eos quos amplecti debebat, si satis nouisset: & hos pro amicis ducere, qui peius illi uellent quam hostes. *Plut. in Rom. apoph.*

Sigismundus Imper. Laurentius Hungariz Palatinus, cum diceret imprudenter agere Sigismundum Imperatorem qui victis hostibus non solum vitam & opes relinqueret, sed etiam eos inter amicos reciperet, extolleretq. Tibi, inquit Sigismundus, uideatur uile inimicum occidere, dum parco: & amicum facio dum extollo. Offendit autem, pulchrius esse benefaciendo, quam potentia inimicos vincere. *An. Syl. lib. 3. commentariorum de reb. gest. Alphonfi.*

Alphonfus Aragonum rex cum expugnatis urbibus, humaniter hostes omnes dimittendos mandasset, reprehensus à suis ducibus qui omnes interficiendos putabant, respondit. Nihil aduersariorum animos flectere atq. conciliare, quam placabilitatis & mansuetudinis nomen. *Panorm. lib. 3. de rebus gestis. Alphonfi.*

Idem cum Caietam urbem obsideret, coacti sunt oppidani ob famem, qua grauior vexabantur, ad bellum inuites & ciuitate expellere, in quos cum incidisset rex, adhortatus, ut ferro trucidaret omnes. Nequaquam, inquit, bellum contra puellas, foeminas, senes, ac innocentem susceperis: sed contra viros armatos, de victoria manu nobiscum concertantes. Et sic perpercit in bellum, ab hostibus ciuitate pulsa ob famem Alphonsum sane, & Agessilaum, qui similem pietatem hosti praestitit, nostra tempora desiderarent. Si quidem nunc de magno gloriantur animi fortitudine, qui trucidatis infantibus, ac senibus, eam aetate abducunt, quae uel libidini apta est, uel labori, uel trique. *Alphonfi dictum recitat Panorm. lib. 3. de reb. gest. Alphonfi.*

Agessilaus, cum aduersus Thisaphernem hominum foedifragum belligaret, eiusque urbes quam plurimas variis insidiis ac dolis cepisset, amicis dixit: Foedera quidem violare, praeter causam impium est: ceterum hostibus imponere, non modo iustum est, ac laude dignum, uerum etiam & iucundum & lacrosum. Nec enim turpe putauit, dolis in illum ut qui uiolator foedere, periurio se felisset & Deos & homines. *Plut. in Lacon.*

Anonymus. Apud Spartanos cum in laetandis genere, quod chirapiam appellant, is qui collum alterius yrgebat, frustra praeterquam legem palaestra pulsaret, uinique & in terram detraheret postquam corporis uiribus destrueretur, qui in herenti cedere cogebatur, brachium uirgentis momordit, cum quae alter diceret, Mores o Lacon, foeminarum more? Non, inquit, sed more leonum. Ut solerter obiectam ignauiam detorfit in laudem fortitudinis. Nullum enim probum apud illos detestabilius, qui praeter ius certaminis yrgebatur à victo. *Plut. in Lacon.*

Agis. Cuidam consulenti Agidem regem, ut hostibus fugientibus daret transitum: Et quomodo, inquit, pugnamus cum his, qui ob fortitudinem manent, si non pugnamus cum fugientibus? Existimabat uir animosus, aduersus hostes nullam praeter eundam occasionem. *Plut. in apoph.*

Vide Bellum.

Humanitas.

DEINITIO ET ETYMOLOG.

HUMANITAS, Graece φιλανθρωπία, ας, ἡ, & φιανθρωπος, ας, ὁ, humanus dicitur. Hebr. *Humanah*, ab *Hanau*, id est manū, lenis, modestus, mitis. Sumitur autem humanitas tripliciter, scilicet pro natura hominis, & pro uirtute, quae consistit in exteriori subuentione condescendendo defectibus aliorum. *secund. B. Thom. sup. epist. Paul. ad Tit. 3. col. 3. in.* Humanitas praeterea significat eruditionem atque institutionem in bonas artes, quas qui sinceriter cupiunt & assequuntur, hi sunt maxime humani, quare & artes libere liberales humanitatis studia appellata sunt. Nam huius scientiae disciplina, ex uniuersis animalibus soli homini data est. Ab homo ueniunt humanus & humanitas.

Humanum proprie dicitur quod hominis est, & ad hominem spectat. Et quia homo inter omnia animalia morti obnoxia maxime mitis est, idcirco humanus pro facili, & spectabili ponitur: unde humanitas dicitur, quam Graeci φιλανθρωπίας uocant, quasi amorem in homines.

Humanitas Graecis φιλανθρωπία, est, qua animi humana id natura postulante, erga omnes iuuandos, aliqua in re commouetur, praesertim, si quos uideant calamitosos: Contra autem inhumanitas, seuitolentia.

Humanitas est affectio amicitiae hominum conciliatrix, habitus hominis beneficis, gratiarum redditio, gratitudo benefica. *Speusipp. de Plat. de fin.*

Humanitas non solum est qualitas, sed tantum qualitate perficitur. *Boet. in praedecan.*

Humanum genus solum exiit, quod rebus non ponere. *idem ibid.*

Humanitas ex singulorum hominum collecta, quodammodo redigitur intelligentiam, aique caritatem. *Lorph.*

LOCUS BIBLICUS

Humanitas commendatur, *Deut. 25. 3. Erat. in Jacob. 2. 13.*

SENTENTIAE PHILOSOPHICAE

Homines ad Deos nulla re propius accedunt quam inuicem dando. *pro Ligario.*

Nihil est tam regium, tam liberale, tamque opem ferre supplicibus, excitare aethlicos, dare salutaris ruculis homines, *de Orat.*

Nihil est tam deformis, quam ad summum impetum naturae adiungere. *Ad Q. Erat. Epist. 2.*

Recte praecipere uidentur qui momentaneos quanto tanto nos summis uis geramus. *Offic.*

Qui plus propter uirtutem, nobilitatemque possunt quantum possunt, debent ostendere. *pro Quinctio.*

In bonis fortune summa laus est, non extulisse non fuisse insolentem in pecunia: non se perterritum abundantiam formam, ut opes & copia, non se in ac libidini, sed bonitatis, ac moderationis facillime dedisse. *de Orat.*

Nihil est laudabilius, nihil magno & praecore uirtutis, ac liberalitate & clementia, quae ita probanda est, ut aduersus causam seueritas, sine qua administrari ciuitas non potest.

In rebus prosperis, & ad voluptatem nostram aduersas, licet secundas res immoderate ferre, uirtutis quoque est aequalitas in omni uita, & idem tempore uirtutis. *Offic.*

Omnibus est odio crudelitas, & amor pietas & caritas. *Cassio Famul. lib. 5.*

Est hominum naturae maxime inimica crudelitas. Satis est homines imprudenter lapsos non erigere, manu iacentes: aut precipitantes impellere, cetera est uirtus. *Kubir. Posthum.*

APHORISMATA

Agessilaus, Hydricus cum quendam conuictos in siluis humaniter ueniam pro captiuo deprecaretur, dum scribens: Si nihil peccauit, oro ut hominem dimittat, mihi dimitte: sed omnino dimitte. Inconuenientius est: culpam interdum condonare in gratiam honoris, humanitas est. *Plut. in apoph. Lacon.*

Xerxes & Arimani. Inter Xerxem Darii filium & fratrem, de regno erat contentio. Itaque quum Xerxes, fratrem ex Baetrianorum regione delectum, uictura, & is quibus ea praeparata perirent, iustitiamque li dicerent. His in praesentia honorat fratrem, si rex fuerit declaratus, eris apud ipsum omnium praesentia manitate delinitus. *Arimani* contentiosem remissum, gnum adepto protinus adorationis honorem exhibuit, dema imposuit. Xerxes autem illi proximum ad ducem. *Erat. lib. 3. apoph.*

Philippus filium Alexandrum admonere solent, ut cedonibus comiter haberet conuictum, ut in beneuolentia uires ac robur sibi paratis, dum locum te esse humanum, prudentem colligens, ut nulli itabiliter impertum, quam ciuium beneuolentia, num esse iam regnum administrant, erga quosque, num, non solum quod regia potestas opponit, etiam quod Republica non possit esse inuoluntaria, supplicis coercerentur, Regibus enim haec uirtus humanitas erga ciues, ut interim regum caetera tem. Nam inuoluntaria bonitas saepe contentum. *Plut. in apoph.*

Turbo, quum adhuc nihil aliud esset quam caetera praefectos à Caesare uocaretur in consilium: Turpe est Caesari, exclusis praefectis cum centurione agere. *Erat. in apoph.*

Anonymus. Quidam uidens Faunonium, quum famuli, Pompeio per omnia inferuicent, inquit, ueniam, pronuntiauit Graecum uersiculum.

Quid uirtus & inuoluntaria bonitas saepe contentum. Plut. in apoph.

Id est. Claris uirtus est decorum, quid sit. *Erat. in lib. 6. apoph. ex Plut.*

Ploetina, Traiani imperatoris uxor, cum post Traianum

versicul. 8. David. 1. Sam. 30. versicul. 11. Sobi, Machir, & Berzellai...

PROFANA EXEMPLA.

Homines agrestes & faxis, stipitibus, atque feris potius, quam hominibus similes, poetarum fabulis occasionem dederunt...

Alcibiades cum antea fuisset ferax & insolens, ex Socratis familiaritate, cuius singularem integritatem inspiciebat, coepit esse mansuetus ac modestus.

Mithridatis Regis Ponti factum humanum & generosum, quo usus est cum Thoriadoracem Galatam, qui in ipsum conspirauerat...

FAAVLA.

Trabs & Boues.

Qui trabem boues trahebant, vnde lignum fieret, increpabantur ab illa, quod anhelantes in pigritia leno gradu incederent.

Subiicit fabula preceptum humanitatis, vt vereamur insultare miseris, cum fieri possit, vt nos tanto maior calamitas maneat.

Vide Clementia.

Humilitas.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Humilitas, Græce ταπεινότης, υἱοσύνη, & ταπεινός, ἕ, ὁ, humilis dicitur.

Hebr. Schepel, à verbo Schepel, humilis fuit, humiliatus est, quod cognationem habet cum verbo Palasch, volutus est in luto...

Est autem humilitas secundum Bernhardum de gradibus humilitatis Virtus qua verissima sui cognitione sibi ipsi quilibet vilescit.

Humilitas est ex intuitu propriae conditionis, & sui conditoris voluntaria mentis inclinatio, suo imo ordinabili ad suam conditionem.

Humilitas est, si minor haec esse videris, quam quæ estimacionem, aut emulationem alienam mercantur, ea dissimulare, celsare, occultare.

Humilitas est mons magnus, in cuius summitate lux ex non modica & honestarum personarum, id est, sanctarum virtutum pulcherrima turba: sed qui ad hunc peruenire desiderat, necesse est vt per gradus quosdam ascendat, si hunc montem

SMILITVDINES.

Quemadmodum nescio quo pacto fit, vt quem se potius affectis, is non sentiat pecuniarum acceptarum...

Quemadmodum si inthes in scintillam ignis, excitas incendium, ita in rebus humanis, a-

Omni qui naufragio est proximus, & quanto naufragi audacius, ac omnis qui corpore est, circumspiciendus est corporis malis, quanto elatius pertran-

Vt aqua tepida inflammationes: Sic oratio humanitatis, iram restinguit.

Quemadmodum equi & canes venatici familiaritate ciboque tractantur potius quam ceteris & verberibus: Ita homines fe-

Cum natura hominis imbecillior sit, quam ceteris animalibus, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

Humilitas, quæ ad perseverandam vim temporum, vel ad resistendum naturalibus munimentis armantur.

